

Projekt

UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA SZCZECIN
z dnia ..... 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Szczecinie na lata 2021-2023”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) i art. 92 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 i art. 6 ust 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, 956) **Rada Miasta Szczecin uchwala co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Miejski program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Szczecinie na lata 2021-2023”, w brzemieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Szczecin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Szczecin

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miasta Szczecin
z dnia ..... 2021 r.

**Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023**

W przekonaniu, że tylko dobra wola, współpraca i współdziałanie wielu podmiotów, instytucji, organizacji i osób, niezależnie od ich formalnego umocowania i szczegółowych regulacji dotyczących ich zadań i specyfiki trwale eliminować będzie z życia społecznego Miasta Szczecina zjawisko przemocy w rodzinie, a osobom jej doświadczającym zapewni skuteczną ochronę, przedkłada się niniejszy Program pod obrady Rady Miasta Szczecin z wnioskiem o jego przyjęcie.

Opracowanie: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Szczecin, 2021

Spis treści:

Wstęp

I . Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2020

II. System ochrony ofiar przemocy w rodzinie

III. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Szczecinie na lata 2021-2023

1. Cele i założenia programu
2. Adresaci Programu
3. Realizatorzy Programu
4. Monitoring, sprawozdawczość, ewaluacja programu
5. Źródła finansowania Programu
6. Aktualne rekomendacje
7. Harmonogram realizacji programu

Wstęp

Opracowanie, przyjęcie i realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest wymogiem ustawowym, wynikającym z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W przypadku Miasta Szczecina jako gminy na prawach powiatu, przedmiotowy Program zawiera działania z zakresu kompetencji i zadań gminy oraz powiatu.

Wieloletnia relatywnie perspektywa czasowa uprzednio przyjętego Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2020 podyktowana była zapowiedzią istotnych zmian ustawowych i wdrażanych regulacji. Kluczowym zadaniem w dotychczas obowiązującym Programie było stworzenie ram organizacyjnych i uruchomienie procedur dla wdrożenia zmian prawnych, w obecnym Programie istotniejszym jest poprawa dostępności i efektywności działań, wykorzystanie nowych instrumentów i standardów, podniesienie kompetencji osób i instytucji, wypracowanie i rozszerzenie rozwiązań na kolejne obszary związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Niniejszy Program opracowany został w powiązaniu z:

ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;

ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

Dla realizacji Programu przyjęto krótszą, bo trzyletnią perspektywę, za czym przemawia podobny horyzont czasowy Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej Gminy Miasto Szczecin na lata 2020-2023 przyjętego Uchwałą NR XV/499/20 Rady Miasta Szczecin z dnia 25 lutego 2020 r. oraz brak formalnego uchwalenia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W części powtarza on sformułowane w dotychczasowych dokumentach zadania i kierunki działań, ale też ujmuje nowe już wdrożone i przewidziane do realizacji instrumenty przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednocześnie, podjęte już prace nad nową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin oznaczają, że wkrótce przyjęty zostanie kluczowy dla kwestii społecznych w Szczecinie dokument, co sprawia, że opracowany Program nie powinien istotnie i na długi okres wyprzedzać wynikających ze Strategii regulacji.

W opracowaniu przedmiotowego Programu uwzględniono zmiany ujęte w projekcie nowego Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz dokonano oceny i analizy aktualnego stanu

zjawiska oraz podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy rodzinie na terenie Gminy Miasto Szczecin.

Efekty wielu wdrożonych regulacji i ustaleń wymagają wzmocnienia rozwiązań i determinacji w ich kontynuowaniu oraz ugruntowania warunków do rzetelnej, corocznej analizy w oparciu o ustalone wcześniej procedury i wskaźniki, które dla uchwycenia dynamiki zmian nie powinny być w krótkich okresach czasowych zmieniane, dlatego zakres tego dokumentu nie jest radykalnie odmienny od dokumentu poprzedzającego, uwzględnia jednak doświadczenia wynikające z realizacji poprzedniego Programu.

1. Definicja przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Osobami najbliższymi są małżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo powinowaci, przysposobieni oraz ich małżonkowie, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Do najczęstszych form przemocy zaliczamy:

- **przemoc fizyczna** (obejmuje takie zachowania agresywne, jak: popychanie, policzkowanie, szarpanie, kopanie, duszenie, bicie pięścią, rzucanie przedmiotami, użycie broni, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.);
- **przemoc psychiczna** (wyśmiewanie poglądów, religii, narzucanie własnych sądów i opinii, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, znieważanie, upokarzanie, stosowanie gróźb, itp.);
- **przemoc seksualna** (wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych – w tym z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka, wyśmiewanie zachowań seksualnych kobiety, itp.), w tym: gwałt, kazirodztwo i pedofilia;

- **przemoc ekonomiczna i zaniedbanie** (odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i zdrowotnych itp.).

I. Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013 -2020

Realizując założenia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, w dotychczasowym Programie ujęto zarówno gminne, jak i powiatowe zadania z zakresu czterech grup działań:

- **działania uprzedzające:** diagnozujące, informacyjne, edukacyjne kierowane zarówno do ogółu mieszkańców, poszczególnych grup i osób oraz instytucji podmiotów i osób pracujących z faktycznymi i potencjalnymi ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie;
- **działania interwencyjne:** opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolacyjne, kierowane **do sprawców przemocy;**
- **działania wspierające:** psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne, socjalne i inne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie;
- **działania korekcyjno-edukacyjne:** kierowane do sprawców przemocy nastawione na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc.

Celom Strategicznym przypisano poniższe cele operacyjne, które zostały wdrożone i realizowane zgodnie z dotychczasowym Programem:

1. Wprowadzenie zasad systematycznego monitoringu i pogłębionej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasto Szczecin.

Kluczowe znaczenie w przedmiotowym zakresie miała decyzja o budowaniu systemu monitoringu w oparciu o dokument i procedury „Niebieskie Karty” oraz instrumenty działań wprowadzone nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wraz z identyfikowaniem działań i czynności wykonywanych przez podmioty uczestniczące w tych procedurach i wytwarzane w jej toku informacje. Dane statystyczne zawarte w niniejszym opracowaniu pochodzą z tych ustaleń oraz sprawozdań i informacji sporządzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

Dział Interwencji Kryzysowej, Komendę Miejską Policji, Wydział Oświaty, Prokuraturę, Sądy i kuratorów sądowych. Uznając, że rok 2013 był rokiem wdrażania dotychczas obowiązującego Programu, to w 2019 roku można już było zgromadzić dane według ujednoczonych zasad w oparciu o powyższe rozwiązania. Zespół Interdyscyplinarny ustalając szereg kwestii organizacyjno-prawnych mógł rekomendować odpowiednie rozwiązania, bądź procedury opierając się na rzetelnych danych źródłowych. Zapisy o gromadzeniu i udostępnianiu danych, obowiązkach monitorowania zjawisk i czynności znalazły się w porozumieniach o współpracy zawartych z podmiotami, których przedstawiciele uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Powyższe pozwoliło na porównawcze analizy wiarygodnych danych z kolejnych lat, podejmowanie decyzji korygujących, ewaluację Programu oraz efektywniejsze wykonywanie przez Zespół Interdyscyplinarny koordynacji działań poszczególnych realizatorów.

Tabela 1 Wybrane dane dotyczące zjawiska przemocy na terenie Gminy Miasto Szczecin w roku 2013 i w roku 2019.

Tabela obrazuje najistotniejsze dane statystyczne porównawcze, dotyczące zjawiska przemocy na terenie Gminy Miasto Szczecin z roku 2013 i roku 2019 tj. w okresie realizacji obowiązującego dotychczas Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2020.

Zakres informacji	2013 rok	2019 rok
-liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	605, w tym założonych przez Policję 492, MOPR- 101, oświatę 9, ochronę zdrowia 3 ,GKRPA - 0	1664, w tym założonych przez policję 1564, MOPR 4, oświatę 30, 2, ochronę zdrowia 8, MOPR 60
-liczba podmiotów które przekazały Karty do Zespołu	4	6
- liczba zamkniętych Niebieskich Kart w danym roku	96	1398 w tym z powodu ustania przemocy 939, braku zasadności działań 459
-liczba oskarżonych o przestępstwa popełnione wobec członka rodziny z użyciem przemocy bądź groźby bezprawnej	420	406
- liczba postępowań o prokuratorskich o wyżej popełnione przestępstwa	1406, w tym zakończone umorzeniem bądź odmową wszczęcia postępowania - 857	631, w tym zakończone umorzeniem bądź odmową wszczęcia postępowania - 310

Zakres informacji	2013 rok	2019 rok
-pokrzywdzeni przemocą domową według danych Policji	617 osób w tym 432 kobiety, 68 mężczyzn, 117 małoletnich	969 osób, w tym 566 kobiet, 70 mężczyzn, 140 małoletnich do 13 roku życia, 193 powyżej 13 roku życia
-liczba osób umieszczonych w hostelu MOPR	72 osoby, w tym 36 kobiet, 34 dzieci	72 osoby, w tym 30 kobiet, 3 mężczyzn, 39 dzieci.
- liczba posiedzeń grup roboczych Zespołu	90	2498
-liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w -rodzinie:	617 osób w tym 432 kobiety, 68 mężczyzn, 117 małoletnich	ogółem- 1551, w tym kobiet 1283, mężczyzn- 236, małoletnich -32,
-liczba sprawców przemocy zatrzymanych:	477	ogółem 78, w tym: kobiety 1 mężczyźni 77
-liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu:	248	ogółem- 925, w tym kobiety- 112, mężczyźni- 812, nieletni- 1
-liczba sprawców przemocy domowej przewiezionych do Miejskiej Izby Wyrzeźwień:	brak danych	ogółem- 644, w tym kobiety- 76, mężczyźni- 567, nieletni- 1,
- posiedzenia grup roboczych Zespołu	90	2498

2. Wprowadzenie zasady ewaluacji podejmowanych działań z zakresu realizacji programu.

Zapoczątkowano superwizję dla realizatorów zadań, podjęte zostały szeroko zakrojone działania szkoleniowe i informacyjne, opracowano i wdrożono procedury współpracy pomiędzy poszczególnymi przedstawicielami instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego oraz doprecyzowano formę obiegu dokumentów. Uzyskano różnorodny materiał informacyjny, zawarty w poprzednim Programie w postaci wielu konkretnych działań i aktywności realizatorów spośród przewidzianego ustawami katalogu tym o charakterze rezultatu finalnego (m.in. liczba założonych i zamkniętych Niebieskich Kart, liczba usamodzielnianych mieszkańców Hostelu dla osób doznających przemocy, liczba postanowień i orzeczeń Prokuratury, opracowanych planów pomocowych i zobowiązań wobec sprawców)

3. Podniesienie poziomu świadomości społecznej i wiedzy mieszkańców Gminy Miasto Szczecin na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz o możliwości uzyskania pomocy.

Do podejmowanych działań na rzecz mieszkańców Gminy Miasto Szczecin w zakresie podnoszenia poziomu świadomości społecznej i wiedzy szczególnie przyczyniły się instytucje działające w tym przedmiocie m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie, Policja, Sąd, Prokuratura oraz organizacje pozarządowe, poprzez organizowanie różnego rodzaju działania, w tym szkolenia, programy, warsztaty, kampanie itp. Wśród zrealizowanych przedsięwzięć wskazuje się między innymi: „Biała Wstążka”; warsztaty „Szkola dla rodziców”; w ramach programu „Złość nie jest zła” odbywały się zajęcia dla dzieci dla 3 grup wiekowych, grupa rozwoju osobistego dla osób doznających przemocy w rodzinie, program edukacyjno-profilaktyczny, w tym warsztaty dla kobiet doznających przemocy domowej, warsztaty dla rodziców, „Bunt nastolatka – jak sobie radzić”, program edukacyjno-profilaktyczny dla rodziców dzieci w okresie dorastania, program „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem” i „Nieletni Paragraf” oraz „Aktywny i bezpieczny senior”, „Cyberdżungla”, program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań pn. „Razem bezpieczniej” im. Władysława Stasiaka na lata 2016-2017.

4. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, adresowanych do różnych grup odbiorców.

W celu zwiększenia dostępności i efektywności, przedmiotowych działań zostały przeprowadzone liczne programy kierunkowe o charakterze profilaktycznym, realizowane w ramach wspólnych działań realizatorów zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy, jak również w ramach inicjatywy własnej poszczególnych podmiotów m.in.: Policję, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie, Straż Miejską, organizacje pozarządowe.

5. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W wyniku istotnych zmian zarówno ustawowych, prawnych jak i organizacyjnych systematycznie przeprowadzane były szkolenia dla przedstawicieli instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przedmiotowe warsztaty stanowiły okazję do upowszechnienia wiedzy i informacji o przyjmowanych rozwiązaniach organizacyjno-prawnych na terenie Gminy Miasto Szczecin.

6. Zapewnienie pomocy członkom rodzin, w których występuje przemoc, w tym wdrażanie i upowszechnianie kompleksowych programów ochrony ofiar.

W celu usprawnienia i wdrożenia oraz upowszechnienia programów ochrony ofiar opracowane zostały dokumenty do wykorzystania w ramach prac grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego, dotyczące indywidualnego programu pomocy, skierowanego do osób objętych wsparciem. Jednocześnie realizowane były działania pomocowe i edukacyjno-profilaktyczne przez organizacje pozarządowe z ich własnej inicjatywy i w ramach zadań zleconych przez Gminę Szczecin w formie punktów konsultacyjnych dla osób z problemem alkoholowym, grupy wsparcia oraz warsztatów terapeutycznych.

7. Upowszechnienie działań interwencyjnych i korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

W ramach podjętych działań w zakresie upowszechniania programu korekcyjno-edukacyjnego wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, wprowadzono systematyczne spotkania kuratorów sądowych oraz przedstawicieli grup roboczych przy Zespole Interdyscyplinarnym ze specjalistami realizującymi program, mające na celu szersze wykorzystywanie Programu jako narzędzia zwiększającego skuteczność oddziaływań wobec osób, które mają już wydane postanowienie w zakresie realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego oraz osób, które są wskazane w procedurze „Niebieskie Karty” jako osoby podejrzewane o stosowanie przemocy w rodzinie.

Jednocześnie podejmowane działania miały na celu przede wszystkim zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy poprzez interwencje w środowisku prowadzące do opuszczenia lokalu przez osobę podejrzewaną o stosowanie przemocy w rodzinie.

8. Integracja środowisk i działań oraz budowanie kompleksowego Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasto Szczecin.

Kluczowym działaniem inicjującym budowanie Lokalnego Systemu było powołanie w 2011 roku Zarządzeniem Prezydenta Miasta Szczecin Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego działalność reguluje Uchwała Rady Miasta Szczecin w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

W pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, na podstawie porozumień zawartych z Prezydentem Miasta Szczecin uczestniczyli specjaliści zatrudnieni w różnych instytucjach i organizacjach pozarządowych: Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Szczecinie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie, Urzędzie Miasta Szczecin, placówkach ochrony zdrowia, Policji, Oświacie, Prokuraturze, Sądzie, Straży Miejskiej, łącząc swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z kompetencji służbowych, jak również podejmując współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom uwikłanym w przemoc w rodzinie oraz przeciwdziałania temu zjawisku. Jednocześnie członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego promowali w swoich środowiskach „Żółtą Kartę” oraz „Błękitną Kartę”, które powstały z inicjatywy Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie. „Żółta Karta” informuje osoby stosujące przemoc o konsekwencjach prawnych, jakie mogą ponieść, wskazuje, gdzie mogą szukać pomocy. Jej celem jest również motywowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym. Natomiast „Błękitna Karta” zawiera informacje skierowane do osób doznających przemocy w rodzinie.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, przyczyniła się do interdyscyplinarnej współpracy, w tym opracowania zasad współdziałania i obiegu dokumentów między współpracującymi instytucjami. Wymiana doświadczeń w gronie przedstawicieli różnych podmiotów, instytucji pozwoliła lepiej poznać specyficzne regulacje, przepisy wewnętrzne, funkcjonujące w nich procedury, a także wzajemne potrzeby, oczekiwania, możliwości i ograniczenia. Ponadto, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wspólnie mogli przygotowywać wnioski, propozycje i rekomendacje, zebrać dane i propozycje do niniejszego dokumentu. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w indywidualnych przypadkach jest realizowana poprzez grupy robocze powoływane przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Pomocnym w integracji środowisk i wdrażaniu interdyscyplinarnej formuły współpracy był udział w konferencjach i szkoleniach organizowanych przez Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie oraz Urząd Miasta Szczecin.

II. System ochrony ofiar przemocy w rodzinie:

Skutecznym rozwiązaniem w przedmiocie ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest kompleksowy system wsparcia w szczególności w obszarze prewencji, interwencji oraz reintegracji. Strategiczną instytucją wspierania osoby uwikłanej w przemoc jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie, jako koordynator wszelkich działań w tym obszarze.

Kluczową rolę w systemie stanowi Zespół Interdyscyplinarny wraz z grupami roboczymi, które podejmują szereg działań mających na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz rozwiązywanie problemów związanych z jej wystąpieniem. Ponadto, w poszczególnych komórkach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie, w tym w Rejonowych Ośrodkach Pomocy Rodzinie, Dziale Pomocy Osobom Bezdomnym, Dziale Interwencji Kryzysowej wraz z Hostelem zostały opracowane i wdrożone zasady postępowania w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Najistotniejszym priorytetem jest założenie, że wiedza na temat sytuacji danej rodziny, w której zachodzi podejrzenie występowania przemocy, musi być zebrana przed spotkaniem grupy roboczej. W tej sytuacji pracownik socjalny zobowiązany jest nawiązać kontakt z daną rodziną niezwłocznie, po otrzymaniu informacji o wypełnieniu formularza „Niebieska Karta A”. Jednocześnie w Gminie Miasto Szczecin instytucje, które są zobowiązane ustawowo do określonych działań w przypadkach podejrzenia przemocy w rodzinie, przyjęły w drodze regulacji wewnętrznych procedury postępowania i współdziałania w tym obszarze. Dotyczy to w szczególności sytuacji związanych z interwencyjnym zabezpieczeniem dziecka, w wyniku ujawnienia, iż opiekunowie są niezdolni do sprawowania opieki nad małoletnim dzieckiem lub dziećmi. Ponadto, upowszechniony został w środowiskach służby zdrowia wzór dokumentu tj. zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie, określony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. W efekcie zdobytych doświadczeń Zespół Interdyscyplinarny rekomendował algorytm postępowania w procedurze „Niebieskie Karty” w odniesieniu do Policji i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie, w tym Działu Interwencji Kryzysowej wraz z Hostelem.

Ważnym ogniwem systemu ochrony ofiar jest specjalistyczna pomoc oferowana przez **Dział Interwencji Kryzysowej wraz z Hostelem** w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Szczecinie, który podejmuje interwencje w środowisku. Ponadto, całodobowy kontakt telefoniczny pozwala na zweryfikowanie napływających w różnych formach zgłoszeń przemocy w rodzinie. Zgłoszenia, w zależności od potrzeb przekazywane są pracownikom socjalnym Rejonowych Ośrodków Pomocy Rodzinie w Szczecinie i Działu Pomocy Osobom Bezdomnym, jednocześnie podejmowane są bezpośrednio wyjazdy interwencyjne, zawiadamiane są w razie potrzeby inne służby oraz podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zabezpieczane są dzieci w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie lub rażącymi zaniedbaniami w trybie artykułu 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Jednocześnie obligatoryjnie przekazuje osobom

doznającym przemocy ofertę pomocową podczas rozmowy wspierającej oraz osobom podejrzanym o stosowanie przemocy informacje w zakresie ewentualnych konsekwencji prawnych.

Hostel dla ofiar przemocy w rodzinie

Mimo upowszechnienia instrumentów ochrony ofiar w drodze zobowiązań wobec sprawców przemocy, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie w swoich zasobach posiada Hostel, który dysponuje 21 miejscami noclegowymi wraz z niezbędną infrastrukturą umożliwiającą bezzwłoczne zaoferowanie schronienia. Osobom umieszczonym w przedmiotowym Hostelu oferuje się pakiet usług wspierających, doradczych, opracowuje wspólnie indywidualny plan pomocowy zmierzający do uzyskania samodzielności.

Terapia i profilaktyka Działu Interwencji Kryzysowej wraz z Hostelem

Głównym celem pracy psychologicznej oraz terapeutycznej jest odzyskanie przez osobę w kryzysie zdolności samodzielnego radzenia sobie w trudnych sytuacjach poprzez złagodzenie objawów reakcji kryzysowej. Pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Szczecinie oferują profesjonalnego wsparcia, w tym usługi specjalistów, terapię, udział w grupie wsparcia, zajęciach psychoedukacyjnych dla osób doznających przemocy oraz prowadzą działania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kompleksowe działania na rzecz osób znajdujących się w kryzysie.

III. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Szczecinie na lata 2021-2023

Prowadzone w Gminie Miasto Szczecin działania prewencyjne, interwencyjne oraz integracyjne wskazują, że na przestrzeni 5 lat szczeciński system wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc uległ progresji w zakresie profesjonalizacji oraz specjalizacji w przedmiocie stanowisk, działań i priorytetów.

Przedmiotowym działaniem, w tym zakresie jest powołanie Zarządzeniem Prezydenta Miasta Szczecin Nr 73/21 z dnia 11 lutego 2021 r. Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny działa zgodnie z Uchwałą nr XLII/1212/18 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Przedstawicielami Zespołu

Interdyscyplinarnego są specjaliści z różnych instytucji i organizacji pozarządowych, którzy łączą swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z kompetencji służbowych, podejmując współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom uwikłanym w przemoc w rodzinie oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie Gminy Miasto Szczecin. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie, Urzędu Miasta Szczecin, systemu Ochrony Zdrowia, Policji, Oświaty, Prokuratury, Sądu, organizacji pozarządowych na podstawie porozumień zawartych z Prezydentem Miasta Szczecin. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego kontynuują promowanie w swoich środowiskach „Żółtą Kartę” oraz „Błękitną Kartę”, które powstały z inicjatywy Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie. „Żółta Karta” informuje osoby stosujące przemoc o konsekwencjach prawnych, jakie mogą ponieść, wskazuje, gdzie mogą szukać pomocy. Jej celem jest również motywowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym. Natomiast „Błękitna Karta” zawiera informacje skierowane do osób doznających przemocy w rodzinie. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, poprzez podejmowane kompleksowych działań i zadań przyczynia się zwiększenia skuteczności interdyscyplinarnej współpracy, w tym w zakresie realizacji opracowanych zasad współdziałania i obiegu dokumentów między współpracującymi instytucjami. Ponadto systematyczna wymiana doświadczeń w gronie przedstawicieli różnych podmiotów, instytucji pozwoli doprecyzować już przygotowane regulacje, przepisy wewnętrzne, funkcjonujące w nich procedury, a także wzajemne potrzeby, oczekiwania, możliwości i ograniczenia. Jednocześnie działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w indywidualnych przypadkach jest realizowana poprzez grupy robocze powoływane przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

1.Cele i założenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Szczecinie na lata 2021-2023

Przyjmuje się cele i obszary realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w odniesieniu do obszaru Gminy Miasto Szczecin.

Cel Główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Miasto Szczecin.

Realizacja celu głównego

odbywać się będzie w 4

obszarach:

- I. Profilaktyka;
- II. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- III. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie;
- IV. Kompetencje służb, osób i instytucji.

Cele operacyjne powiązane z obszarami Programu:

Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Szczecin.

Cel 2: Zwiększenie skuteczności ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie w Gminie Miasto Szczecin.

Cel 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w Gminie Miasto Szczecin.

Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług na terenie Gminy Miasto Szczecin.

2. Adresaci Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Szczecinie na lata 2021-2023 :

- 1) ogół mieszkańców, w tym osoby zagrożone przemocą w rodzinie w Gminie Miasto Szczecin;
- 2) osoby dotknięte przemocą w rodzinie w Gminie Miasto Szczecin;
- 3) osoby stosujące przemoc w rodzinie w Gminie Miasto Szczecin;
- 4) świadkowie przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Szczecin;
- 5) służby instytucje i osoby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasto Szczecin.

3. Realizatorzy Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Szczecinie na lata 2021-2023:

Realizatorami Programu są jednostki pomocy społecznej oraz systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, prowadzone przez Gminę Miasto Szczecin oraz inne podmioty działające w tym obszarze, instytucje wymiaru sprawiedliwości, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie, instytucje Ochrony Zdrowia i Oświaty. Natomiast szczególną rolę pełni Zespół Interdyscyplinarny, jako koordynator działań na rzecz rozwiązywania problemów przemocy domowej oraz inicjator nowych działań, potrzeb i strategii. Ponadto określone usługi i zadania wspierające realizację Programu, będą zlecane także organizacjom pozarządowym w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W składzie osobowym Zespołu Interdyscyplinarnego są przedstawiciele następujących instytucji: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie, Komenda Miejska Policji w Szczecinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie, Kuratorska Służba Sądowa przy Sądzie Okręgowym w Szczecinie, Prokuratura Okręgowa w Szczecinie, Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu w Szczecinie, Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie, Wydział Spraw Społecznych i Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin. Kluczową rolę w tym systemie i obsługę administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie, który jest również wykonawcą szeregu działań w szczególności interwencyjnych, pomocowych, specjalistycznych i sprawozdawczych oraz pełni rolę koordynatora przedmiotowego Programu. Natomiast nadzór merytoryczny na realizacją programu sprawuje Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin.

4. Monitoring i sprawozdawczość oraz ewaluacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Szczecinie na lata 2021-2023:

Monitorowanie realizacji przedmiotowego Programu odbywać się będzie poprzez sprawozdawczość dokonywaną w oparciu o wskaźniki działań, które w szczególności dotyczyć będą:

- zakresu i skali działań instytucji pomagających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- form i skali działań profilaktycznych oraz udzielanej pomocy takim osobom;
- form i skali działań kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- dynamiki i skali zjawisk przemocy oraz jej lokalizacji środowiskowej i lokalnej;
- wiedzy, świadomości i postaw wobec przemocy w rodzinie.

Informacja z realizacji Programu przygotowywana będzie przez Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Szczecinie w formie sprawozdań rocznych, które zostaną przedłożone do akceptacji Prezydenta Miasta Szczecin **do dnia 30 marca każdego roku.**

Monitorowanie postępów z realizacji Programu i stopnia osiągniętych celów szczegółowych, będzie opierała się na danych i informacjach pozyskanych z: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie, Urzędu Miasta Szczecin, systemu Ochrony Zdrowia, Policji, Oświaty, Prokuratury, Sądu.

5. Źródła finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Szczecinie na lata 2021-2023:

Finansowanie przedmiotowego Programu odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Miasto Szczecin, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł, w tym w ramach funduszy europejskich, środków pochodzących z sektora pozarządowego. Ponadto, jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z kierunkami ministerialnymi, w tym na działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy, które są finansowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej jako zadanie zlecone powiatu.

Wsparciem realizacji celów przedmiotowego Programu i źródłem finansowania będą również wybrane działania, które są zaplanowane i finansowane w ramach programów realizowanych przez Gminę Miasto Szczecin m.in. „Program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej Gminy Miasto Szczecin na lata 2020–2022”, coroczny „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Szczecin” i „Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2019-2022”. Działalność podmiotów pozarządowych, będzie mogła być wspierana finansowo w trybie zadań zleconych na wsparcie bądź powierzenie poprzez udzielenie dotacji z budżetu Gminy Miasta Szczecin oraz z innych źródeł przeznaczonych na ten cel.

6. Aktualne rekomendacje

Za istotne dla realizacji przyjętych celów w przedmiotowym Programie Zespół Interdyscyplinarny rekomenduje ponadto:

- Całkowite przejęcie przez Zespół ds. Procedury Niebieskie Karty w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie całości spraw związanych z przedmiotową procedurą

od innych komórek organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie, który dysponuje uwarunkowanym odpowiednim do skali zadania zasobem kadrowym w tym Zespole.

- Upowszechnienie procedur i praktyk pracy z rodziną z dziećmi stosowanych przez wydzielony Zespół Intensywnej Pracy Socjalnej w Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie w ramach projektu „Samodzielni - kompleksowy system wsparcia dziecka i rodziny w Szczecinie” współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 oraz pedagogów rodzinnych, funkcjonujących w ramach tego projektu.
- Wykorzystanie i rozwój instrumentów oraz programów aktywizacji zawodowej i samodzielności ekonomicznej dedykowanych specjalnie dla ofiar przemocy.
- Utworzenie mieszkania chronionego w szczególności dla kobiet z dziećmi, które po okresie pobytu w Hostelu, oczekują na uregulowanie sytuacji mieszkaniowej i wymagają dłuższego wsparcia w procesie uwalniania się od osoby stosującej przemoc, prowadzonego przez wyłonioną w trybie otwartego konkursu ofert organizację pozarządową.
- Współpracę z podmiotami pozarządowymi w sposób umożliwiający kreowanie na użytek pracy grup roboczych katalogu konkretnych usług i świadczeń z zakresu poradnictwa i terapii pedagogicznej, w tym kursów w zakresie wzmocnienia umiejętności pedagogicznych poprzez naukę wychowania bez użycia przemocy przy udziale specjalistów zatrudnionych w tych organizacjach, udział w pracach grup roboczych oraz udzielanie wsparcia specjalistycznego dzieciom i młodzieży doznającej przemocy.
- Popularyzację informacji na temat dostępnych instrumentów pomocowych, miejsc świadczenia takich usług, upowszechniania praw i instrumentów ochrony ofiar.
- Kreowanie rozwiązań poprawiających dostępność do szybkiej diagnostyki medycznej dla osób dotkniętych przemocą, w sytuacjach podejmowanych w czasie interwencji w środowisku w szczególności, gdy dotyczy to małoletniego dziecka.
- Obszarem wspólnych i intensywnych działań oraz uzgodnień ze względu na powszechność uczestnictwa dzieci i młodzieży, w przypadku profilaktyki, jak i działań pomocowo-naprawczych dla adresatów winien być obszar oświaty.

- Prowadzenie sprawozdawczości towarzyszącej realizacji przedmiotowego Programu, w tym dla potrzeb sprawozdań zewnętrznych, w szczególności na potrzeby Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie według przyjętych przez Zespół Interdyscyplinarny zasad.

Zakłada się, że Zespół Interdyscyplinarny będzie dokonywał kolejnych rekomendacji poprzedzonych okresowymi analizami, raportami i sprawozdaniami. Rekomendacje takie wynikać mogą także ze zmian przepisów prawa, w tym prawa miejscowego, o ile odnosić się będą do obszaru objętego Programem, lub nie dających się przewidzieć, podobnie jak w wypadku obecnej pandemii okoliczności istotnie rzutujących na realizację przewidzianych Programem zadań.

7. Harmonogram realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Szczecinie na lata 2021-2023

Niniejszy harmonogram zawiera oprócz katalogu działań ujętych w każdym z czterech obszarów przedmiotowego Programu, określa również wskaźniki, terminy realizacji poszczególnych działań oraz podmioty, które są odpowiedzialne za ich realizację:

- MOPR – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie;
- WSS – Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin;
- WOŚ – Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin;
- ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie.

Obszar I
Profilaktyka

Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki, zakres informacji	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
1.1. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie w Szczecinie	1.1.1. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o dokumentację Niebieskich Kart prowadzoną przez Interdyscyplinarny Zespół	<ul style="list-style-type: none"> - ogólna liczba formularzy NK, które wpłynęły do Zespołu, w tym przekazanych przez: Policję, pomoc społeczną, oświatę, ochronę zdrowia, GKRPA; - liczba zakończonych procedur NK (podział na zakończone z powodu ustania przemocy i zrealizowanie indywidualnego planu pomocy oraz zakończone z powodu braku zasadności podejmowania działań); - liczba wniosków skierowanych do GKRPA, prokuratury, sądu, innych podmiotów; (w tym o dodatkowe środki ochrony dla osoby doznającej przemocy) - liczba grup roboczych; - liczba spotkań grup roboczych; - liczba osób doznających przemocy, uczestniczyły w spotkaniu grupy roboczej; - liczba osób stosujących przemoc, uczestniczyły w spotkaniu grupy roboczej 	ZI	informacja do końca lutego każdego roku
	1.1.3. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Miasto Szczecin na podstawie dostępnych danych statystycznych z zakresu poszczególnych obszarów Programu. Wydawanie rekomendacji	<ul style="list-style-type: none"> - dane z raportu ZI; - informacja Wydz. Oświaty; - informacja Policji; - informacja Sądu; - informacja prokuratury; - sprawozdania GPRA, - sprawozdania MOPR; - sprawozdania innych realizatorów zadań 	WSS, ZI	Raport zbiorczy do 30 marca każdego roku

Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki, zakres informacji	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
<p>1.2.Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie</p>	<p>1.2.1.Prowadzenie kampanii społecznych w zakresie przemocy w rodzinie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obalają mity i stereotypy o przemoc w rodzinie; - opisując mechanizmy przemocy oraz jej szkodliwość społeczną i społeczno-kulturowe uwarunkowania; - promują metody wychowawcze bez użycia przemocy, informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę zastępczą ; - promują podejmowanie właściwych działań w razie dostrzeżenia aktów przemocy w rodzinie; - propagują skuteczne sposoby powstrzymywania przemocy w rodzinie. <p>1.2.2.Współpraca z organizacjami pozarządowymi, kościołami lub związkami wyznaniowymi w celu prowadzenia edukacji o zjawisku przemocy w rodzinie</p>	<p>- liczba kampanii lokalnych;</p> <p>- liczba kampanii ogólnokrajowych na terenie Szczecina</p> <p>-rodzaj i liczba organizacji prowadzących edukację z zakresu zjawiska przemocy w rodzinie;</p> <p>- formy i liczba wyżej wymienionych działań edukacyjnych</p>	<p>MOPR, Policja, WSS, organizacje pozarządowe</p> <p>WSS, MOPR w zakresie zlecenia zadań organizacje pozarządowe w zakresie realizacji zadań zleconych</p>	<p>2021-2023</p> <p>2021-2023.</p>

Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki, zakres informacji	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
1.3.Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych	1.3.1.Opracowanie i realizacja programów promujących i wdrażających prawidłowe metody wychowawcze w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	- liczba opracowanych programów; - liczba programów zrealizowanych; - liczba osób objętych realizowanymi programami	MOPR, Policja, WOŚ, WSS organizacje pozarządowe	2021-2023
	1.3.2.Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	- liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - liczba programów; - liczba osób biorących udział w programach, ogółem, w tym kobiet i mężczyzn oraz kobiet i mężczyzn niepełnosprawnych i starszych	MOPR WSS placówki prowadzące programy	2021-2023

Obszar II**Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie**

Kierunki działań	Rodzaje działań	wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
2.1. Rozwój współpracy i infrastruktury instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.	2.1.1. Tworzenie i funkcjonowanie grup roboczych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	- liczba instytucji, których; przedstawiciele uczestniczą w pracach grup roboczych;	ZI, podmioty uczestniczące w pracach grup roboczych	2021 – 2023
	2.1.2 Ewidencjonowanie istniejącej infrastruktury instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	-liczba podmiotów realizujących zadania zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; -liczba podmiotów oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi dla osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie; -liczba placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz specjalistyczne poradnictwo; -zakres działań podmiotów realizujących zadania	MOPR, WSS, WOŚ	2021-2023.

Kierunki działań	Rodzaje działań	wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
	2.1.3. Utrzymanie i rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym: - punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie; - ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie; - ośrodków interwencji kryzysowej; - innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym mieszkań chronionych	-liczba utworzonych/funkcjonujących w danym roku punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, , ośrodków interwencji kryzysowej, innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie; - liczba ww. placówek ogółem; -zakres i rodzaj świadczonych usług przez w/w placówki; -liczba mieszkań chronionych; -liczba osób korzystających z mieszkań chronionych	MOPR WSS, podmioty prowadzące poszczególne elementy systemu	2021-2023.
	2.1.4. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	-liczba zleczanych lub wspólnie realizowanych projektów	WSS, MOPR	2021-2023
2.2 Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	2.2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	-liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych;	WSS, MOPR, WOŚ, POLICJA	2021-2023
	2.2.2. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	-liczba zajęć dla osób doznających przemocy w rodzinie; -liczba osób uczestniczących w zajęciach	MOPR, ZI	2021-2023

Kierunki działań	Rodzaje działań	wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
2.3.Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie.	2.3.1. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy w rodzinie pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	-liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie; -liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego w danej instytucji	MOPR ,WSS	2021-2023
	2.3.2.Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej	-liczba ośrodków wsparcia; -liczba miejsc w ośrodkach wsparcia na terenie Szczecina; -liczba osób doznających przemocy w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach wsparcia; -liczba ośrodków interwencji kryzysowej; -liczba osób doznających przemocy w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.	WSS, MOPR, organizacje pozarządowe wykonujące zadania z tego zakresu	2021-2023
	2.3.3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie całodobowych miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	-liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie; -liczba miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie; -liczba osób doznających przemocy w rodzinie, które skorzystały z miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	MOPR, WSS	2021-2023
	2.3.4.Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	-liczba lokalnych telefonów zaufania; -czas dostępności telefonów; -liczba rozmów i interwencji	MOPR, WSS	2021-2023

Kierunki działań	Rodzaje działań	wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
	2.3.5. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie	-liczba przyjaznych pokoi przesłuchań; -liczba osób przesłuchiwanym w przyjaznych pokojach przesłuchań.	Sąd Policja, Prokuratura	2021-2023
	2.3.6. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	MOPR , podmioty pieczy zastępczej	2021-2023
	2.3.7. Opracowywanie i realizacja programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	-liczba edycji programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie; - liczba uczestniczących w programie terapeutycznym osób dotkniętych przemocą w rodzinie; - liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne;	MOPR	2021-2023
	2.3.8. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych	- liczba opracowanych uregulowań prawnych (przepisów prawa miejscowego, regulaminów, etc.) umożliwiających pomoc osobom dotkniętym przemocą w uzyskaniu mieszkania; - liczba mieszkań socjalnych przyznanych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w pierwszej kolejności	WSS, MOPR, ZI	2021-2023
2.4. Monitoring skuteczności działań pomocowych.	2.4.1. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie;	ZI MOPR	2021-2023

Obszar III**Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie**

Kierunki działań	Rodzaje działań	wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
3.1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi	3.1.1. Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne	-corocznie aktualizowane na stronach internetowych bazy teled adresowej podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie; liczba informatorów zawierających dane teled adresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań w szczególności korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie na obszarze Szczecina	MOPR, WSS	2021-2023
	3.1.2. Przesyłanie zaktualizowanych informatorów ze Szczecina, o których mowa w pkt. 3.1.1. właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych/miejskich Policji każdego kolejnego roku (z preferencją dla informacji elektronicznej umożliwiającej bieżącą aktualizację i stałą aktualną obecność informacji na stronach www i innych kanałach komunikacji elektronicznej)		-przekazanie Sądom, Prokuratorom i Policji aktualnego informatora w wersji papierowej lub elektronicznej.	MOPR, ZI

Kierunki działań	Rodzaje działań	wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
3.2. Interwencja oraz reakcja właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie.	3.2.1. Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą poprzez: - zatrzymywanie osób stosujących przemoc w rodzinie; - występowanie do prokuratora lub sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych, w szczególności w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania; - występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków karnych lub probacyjnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach, kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, zakazie przebywania w określonych miejscach, opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	- liczba wszczętych postępowań oraz odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie; - liczba zakończonych postępowań w sprawach przemocy w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia; - liczba zakończonych postępowań w sprawach przemocy w rodzinie poprzez umorzenie postępowania; - liczba zakończonych postępowań w przemocy w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia; - liczba zakończonych postępowań w sprawach przemocy w rodzinie poprzez umorzenie postępowania; - liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie - liczba złożonych wniosków do prokuratora o zastosowanie w/w środków zapobiegawczych; - liczba zastosowanych w/w środków zapobiegawczych; - liczba złożonych wniosków do sądu o zastosowanie w/w środków zapobiegawczych; - liczba wniosków, w tym z art. 335 § 1 kpk, do sądu w przedmiocie zastosowania w/w środków karnych lub probacyjnych; - liczba wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie przez sąd w/w środków probacyjnych na etapie postępowania wykonawczego; - liczba orzeczeń sądowych uwzględniających w/w wnioski w postępowaniu wykonawczym.	Prokuratura, Policja, Sąd	2021-2023

Kierunki działań	Rodzaje działań	wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
	3.2.2. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - liczba interwencji Policji (w tym zatrzymań) wobec osób uprzednio skazanych za przemoc w rodzinie, pozostających w okresie próby oraz pod dozorem kuratora sądowego, - liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia (art. 12d ustawy); - liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie; - liczba przekazanych w/w organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby, w tym zwłaszcza przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc. 	Policja, Kuratorzy, Prokuratura	2021-2023
3.3. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie	3.3.1. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych; - liczba osób zgłoszonych do programu korekcyjno-edukacyjnego - liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych; - liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych 	MOPR	2021-2023

Kierunki działań	Rodzaje działań	wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
	3.3.2 Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie; - liczba osób osadzonych, poddanych oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym, które w ciągu 3 lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego. 	MOPR, Sądy	2021-2023
3.4. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań	3.4.1. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- liczba edycji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,	Wyłoniony realizator zadania	2021-2023
	3.4.2. Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-terapeutycznych; - liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne; - liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów psychologiczno-terapeutycznych powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie. 	Wyłoniony realizator zadania	2021-2023

Obszar IV
Podnoszenie kompetencji służb

Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
4.1. Doskonalenie umiejętności zawodowych osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4.1.1. Doskonalenie wiedzy i umiejętności pracowników służb społecznych, oświaty, policji	- liczba szkoleń; - liczba uczestników	MOPR, WSS, WOŚ, Policja	2021-2023
4.2. Wzmocnienie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	4.2.1. Organizacja szkoleń z zakresu wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie superwizji, coachingu, grup wsparcia	- liczba szkoleń; - liczba uczestników; - liczba superwizji, coachingu, grup wsparcia i liczba uczestników	MOPR, WSS	2021-2023

8. Zakończenie

Przyjmując zawartą w preambule do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tezę, iż „Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie” oraz uwzględniając fakt, że działania gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie zawarte zostały w jednym dokumencie zakłada się, że realizacja tak skonstruowanego Programu umożliwi spójną i efektywną realizację zawartych w nim celów i przewidywanych działań.

UZASADNIENIE

Z końcem roku 2020 przestał obowiązywać " Miejski program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Szczecinie na lata 2013-2020" przyjęty Uchwałą NR XXX/870/13 Rady Miasta Szczecin z dnia 27 maja 2013 r. Opracowanie, przyjęcie oraz realizacja Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wymogiem ustawowym, wynikającym z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W przypadku Miasta Szczecina jako gminy na prawach powiatu, przedmiotowy Program zawiera działania z zakresu kompetencji i zadań gminy oraz powiatu. Dla realizacji Programu przyjęto krótszą, bo trzyletnią perspektywę, za czym przemawia podobny horyzont czasowy Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej Gminy Miasto Szczecin na lata 2020-2023 przyjętego Uchwałą NR XV/499/20 Rady Miasta Szczecin z dnia 25 lutego 2020 r. oraz brak formalnego uchwalenia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Jednocześnie, podjęte już prace nad nową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin oznaczają, że wkrótce przyjęty zostanie kluczowy dla kwestii społecznych w Szczecinie dokument, co sprawia, że opracowany Program nie powinien istotnie wyprzedzać wynikających ze Strategii regulacji. Realizacja celów Programu powinna w trzyletniej perspektywie usprawnić i udoskonalić funkcjonujący już system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z ustawowymi i regulacjami wewnętrznymi w zakresie współpracy z instytucjami i jednostkami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasto Szczecin.